

БИБЛИОТЕКА МАТИЦЕ СРПСКЕ

ФРАНЦ ШУБЕРТ

(1797 - 1828)

Каталог изложбе

НОВИ САД, 1997

БИБЛИОТЕКА МАТИЦЕ СРПСКЕ

КАТАЛОЗИ ИЗЛОЖБИ

20

АУТОРИ КАТАЛОГА И ИЗЛОЖБЕ

Ксенија Светличић и Адриене Пинтер

ФРАНЦ ШУБЕРТ

Пре двеста година рођен је аустријски композитор Франц Шуберт, један од изразитих представника музичког романтизма и најистакнутији композитор лида. Тим поводом Библиотека Матице српске приредила је изложбу о његовом стваралаштву.

Франц Шуберт рођен је 31. јануара 1797. године у Лихтенталу код Беча. Још у раном детињству је испољио изузетан музички таленат. Отац га је подучавао свирању виолине, а брат Игњац клавиру. Код оргуљаша цркве у Лихтенталу, господина Холцера, Шуберт је учио певање, основе хармоније и оргуље. Након положеног пријемног испита, 1808. године, постао је питомац Царског дечачког конвикта и члан Хора дечака бечке катедрале. Музичко образовање је наставио код учитеља Ејблера који га је, 1812. године, послао угледном музичару Антонију Салијерију. Шуберт је у то доба већ увелико компоновао. Велика жеља му је била да постане оперски композитор. Након мајчине смрти написао је *Eine kleine Trauermusik*, једно од најлепших дела из његове младости. Завршио је препарандију и између 1814. и 1817. године обављао дужност помоћног учитеља у очевој школи. Тада су настале и његове прве значајније соло-песме *Adelaide*, *An Emma*, *Das Mädchen aus der Fremde* и *Gretchen am Spinnrade*, као и прва потпуна оперска партитура *Des Teufels Lustschloss*. На наговор пријатеља фон Шобера, Шуберт је одлучио да напусти учитељску службу и да се потпуно посвети музици. Зарађивао је скромно, неуморно радећи и стварајући. Компоновао је по неколико песама дневно. Од интензивног стваралачког рада одмарао се у друштву пријатеља, проводећи с њима вечери у пријатним шетњама Бечом и у малим гостионицама. Они су били и први одушевљени слушаоци Шубертових песама. Међу њима су и први интерпретатори његових песама попут угледног оперског певача Вогла и барона фон Шенштејна. Мада је ретко напуштао Беч, Шуберт

је 1818. и 1824. године провео лето у Зелешу, у Мађарској, на имању грофа Естерхазија, подучавајући грофове кћери клавиру. Године 1825. Шуберту је било понуђено место другог дворског оргуљаша, које није прихватио. Следеће године се кандидовао за дворског диригента, а 1827. за диригента позоришта Кертнертхор, међутим, на оба места је био одбијен. Живео је од ретких и скромних хонорара издавача, док је јавна признања ретко добијао. Упркос свему, његова стваралачка енергија није слабила. Уз циклус *Die schöne Müllerin* и великог броја соло-песама, до 1824. године настало је и седам симфонија, неколико клавирских соната, чувени *Forellenquintett*, низ сценских радова и пет миса. Шуберт је многа своја дела поклонио пријатељима, од којих су нека пронађена након много година, док су друга пала у заборав.

Рано је почео да болује. Животне недаће и одлазак неких пријатеља из Беча изазвали су осећај напуштености и тугу. Предосећајући смрт почео је убрзано да ствара.

Написао је велику Симфонију у Це-дуру, гудачке квартете, циклус соло-песама *Winterreise* и последње мисе. У марту 1828. године, у Бечу је био приређен први концерт Шубертових дела. Био је то и једини концерт за његова живота и његов највећи успех у јавности. Неколико месеци пре смрти успео је да купи клавир. Умро је у Бечу у 31. години живота од трбушног тифуса, у стану свога брата Фердинанда. Био је не само велики уметник него и човек чврстог карактера, повучен и ненаметљив, искрен и одан пријатељ коме је свака себичност и завист била страна.

Шуберт је био први у низу великих музичара романтизма који је у музичку уметност увео нове естетске вредности и поставио темеље новог романтичарског изражавања. Као изразитом лирику, осећања су му била битнија од разума. Најзначајнији елемент Шубертове музике био је изворна, заокружена и јасна мелодија. Њена једноставност и непосредност дале су јој популарност у широком кругу слушалаца. Шуберт је више истицао боју акорда а мање је био заокружен његовом функционалношћу, отварајући тако нове хармонијске могућности. Постигавши савршенство у вокалној музици, Шуберт је своју уметност надовезао на традицију немачког лида. Асимилирао је утицаје вокланог стила Хајдна и Моцарта, док је мелодику обогатио свежином аустријске народне музике.

Оставио је преко 600 соло-песама. Био је инспирисан различитим текстовима, почев од великих остварења Гетеа, Шилера и младога Хајнеа до стихова осредњих песника. Његове песме су наговестиле целокупан развој европске соло-песме у 19. веку.

Међу Шубертовим инструменталним делима најзначајније место заузимају симфоније, гудачки квартети, клавирске сонате и клавирске минијатуре. Искуство и сазнање које је стекао у вокалној лирици пренео је и на тло инструменталне музике.

У Шубертовом симфонијском опусу Четврта симфонија је била прва лирска и изразито романтична симфонија. Због тмурног садржаја припао јој је назив *Трагична*. У Петој симфонији у Бе-дуру он је изразио своју љубав према природи, а најпознатија му је Симфонија у Ха-молу, позната још као *Неговршена*, јер има само два става: *Allegro moderato* и *Andante con moto*. Данас преовлађује мишљење да се ради о заокруженој целини. Симфонија у Ха-молу носи сва обележја Шубертовог генија, захваљујући романтичној распеваности, али и драматичности, искрености и непосредности музичке мисли и хармонијском богатству. Његову последњу Симфонију у Це-дуру пронашао је Шуман. У Лајпцигу ју је извео Менделсон, 1839. године, на концерту оркестра Gewandhaus. Ово друго Шубертово ремек-дело чешће носи назив *Велика симфонија* и одликује се оптимизмом и ведрином и снажније истакнутим ритмичким елементом.

Као врстан пијанист Шуберт је своја најбоља клавирска дела дао у клавирским минијатурама. Потврдио се као први мајстор сажетих слика тренутних расположења.

Шуберт је за живота био мало познат. Велики углед стекао је тек након смрти. Постао је узор млађим савременицима, као и каснијим романтичарима.

Изложба је отворена од 3. до 27. новембра 1997. године испред Свечане сале Матице српске. Приликом постављања изложбе коришћене су књиге и плоче из збирки Библиотеке Матице српске, као и плоче из приватне збирке Адриене Пинтер.

О ФРАНЦУ ШУБЕРТУ

Иако време рађа толико мноштво лепоте, оно неће више никада донети једнога Шуберта.

Роберт Шуман, 1850

Франц Шуберт је мањи артист од других великих мајстора, али је он наследио највеће музичко богатство. Расипао га је широком руком и добротом срца тако да ће музичари још неколико векова моћи да троше од његових мисли и идеја. У његовим делима се налази благо неискоришћених замисли; други ће наћи своју величину у њиховом трошењу.

Фридрих Ниче, 1879

Када Франца Шуберта једновремено именујемо са немачким лидом, истичемо једно изванредно присно јединство које се само замислити може. Не само у том смислу да је Шуберт компоновао изванредно лепе лидове; да га слаavimo као нашег највећег композитора лида, него много безусловније, много искључивије, много дубље: Шуберт и наш лид су једно и исто: он га је створио и у исти мах усавршио.

Фон ден Фортен, 1928

1. Symphonie in G-Dur, Op. 10, No. 54 (1808)
 2. ...
 3. ...
 4. ...
 5. ...
 6. ...
 7. ...
 8. ...
 9. ...
 10. ...
 11. ...
 12. ...
 13. ...
 14. ...
 15. ...
 16. ...
 17. ...
 18. ...
 19. ...
 20. ...

КАТАЛОГ

[Handwritten signature]

Verlag für
 Leipzig
 Musikalische

F. Schlegel

ДЕЛА

1. Symphonie H moll : (Unvollendete) / Franz Schubert ; für 2 Klaviere zur Händen bearbeitet von Otto Singer. - Leipzig: C.F. Peters, [s.a.]. - 35 str. - (Edition Peters ; Nr 3077b)
2. Gesänge : für eine Singstimme mit Klavierbegleitung. Bd. 1, Ausgabe für Hohe Stimme: Sopran oder Tenor / Franz Schubert. - Leipzig : C.F. Peters, [s.a.]. - 260 str. - (Edition Peters ; Nr 20a)
3. Liebesfreud - Liebeschmerz / Schubert. - [S. l. : s. n.], [s.a.]. - 96 str.
4. Суза / Фр. Шуберт. - [Б. м. : б. и., б. г.] [3] стр.
5. Musici : pesma / Fr. Schubert ; srpske reči od R. Ertla. - Beograd : Jovan Frajt, [s.a.]. - [2] str. - (Edition Jovan Frajt ; No 626)
6. Ave Maria / [Franz Schubert]. - [S. l. : s. n., s. a.]. - 4 str.
7. Ribica = Die Forelle : pesma sa pratnjom glasovira / Fr. Schubert. - Beograd : К.М. Војковић, [s.a.]. - [4] str. - (Музичка издања Косте М. Војковића ; No 400)
8. Крчма на путу : pesma sa pratnjom glasovira / Fr. Schubert. - Београд : К.М. Бојковић, [s.a.]. - [2] str. - (Музичка издања Косте М. Бојковића ; No 392)
9. Serenada : (Iz srca mi pesme lete) / Fr. Schubert. - Beograd : J. Frajt, [s.a.]. - 2 str. - (Edition populaire ; No 140)
10. Du birst die Ruh : Op. 59. No 3 : für tiefe Stimme mit Clavierbegleitung / Franz Schubert ; Fr. Rückert. - Leipzig : Musikalische Universal-Bibliothek, [s.a.]. - [2] str. - (Musikalische Universal-Bibliothek ; Nr 17b)
11. Leise flehen meine Lieder : Ständchen / von Franz Schubert : für Pianoforte übertragen von Ferdinand Friedrich. - Leipzig : Musikalische Universal-Bibliothek, [s.a.]. - 3 str. - (Musikalische Universal-Bibliothek ; Nr 394)

12. Pošta = Die Post : pesma sa pratnjom glasovira / Fr. Schubert. - Beograd : K.M. Bojković, [s.a.]. - [4] str. - (Muzička izdanja Koste M. Bojkovića ; No 397)
13. Tajna = Geheimes : pesma sa pratnjom glasovira / Fr. Schubert. - Beograd : K.M. Bojković, [s.a.]. - [2] str. - (Muzička izdanja Koste M. Bojkovića ; No 401)

Млади Шуберт

14. Vrana = Die Krähe : pesma sa pratnjom glasovira / Fr. Schubert. - Beograd : K.M. Bojković, [s.a.]. - [2] str. - (Muzička izdanja Koste M. Bojkovića ; No 398)
15. Ovčareva tužna pesma : Op. 3, No 1 / Fr. Schubert. - Beograd : K.M. Bojković, [s.a.]. - 3 str. - (Muzička izdanja Koste M. Bojkovića ; No 402)

16. Ouvertures : pour Violon et Piano. Rosamunde : Op. 26, No. 1 / Fr. Schubert. - Braunschweig : Henry Litolff's Verlag, [s.a.]. - 20-31 str. + 1 deonica (9-12 str.). - (Collection Litolff ; No 1950)
17. Липа / Шуберт. - [Б. м. ; б. и., б. г.]. - 1 стр.
18. Majska pesem / F. Schubert. - [S. l. : s. n., s.a.]. - [2] str.
19. Lieder - Album für die Jugend : Auswahl der beliebtesten Lieder für das Pianoforte / Josef Löw. Bd 1. No 4, Haidenröslein : Op. 3, No 2 / Franz Schubert. - Breslau : C.F. Hientzsch, [s.a.]. - 7 str.
20. Цветак леп на хриди / Ф. Шуберт. - Српска музичка библиотека / уређује Исидор Бајић, Нови Сад, [1904], бр. 5, стр. 8
21. Symphonie No 8 in H moll / von Franz Schubert ; nach der Partitur für Pianoso solo arrangiert von Jan Brandts-Boys. - Wien ; Leipzig : Universal-Edition, [1919]. - 21 str. - (Universal-Edition ; No 1553)
22. Die schöne Müllerin : ein Zyklus von Liedern von Wilhelm Müller / komponiert von Franz Schubert. - Wien ; Leipzig : Universal Edition, 1921. - 53 str. - (Universal-Edition ; No 1966)
23. Cselre-cselt : vigopera 1 felvonásban / szövegét írta J.F. Castelli : modern színre alkalmazta Róbert Hirschfeld ; fordította Harsányi Zsolt ; zenéjét szerezte Schubert. - Debrecen ; Budapest : Csáthy Ferenc, 1928. - 79 str.
24. Streichquartett = String quartet = Quatuor à cordes : D moll = D minor = Ré mineur / Franz Schubert. - Wien : Wiener Philharmonischer Verlag, [1941?]. - 60 str. - (Philharmonia partituren)
25. Двойник : для голоса с фортепиано / Ф. Шуберт ; [стихи Г. Гейне ; перевод Т. Сикорской]. - Москва ; Ленинград : Государственное Музыкальное Издательство, 1947. - 3 стр.
26. Серенада : за клавир / Шуберт ; [превео Предраг Милошевић]. - Београд : Просвета, 1949. - 3 стр.
27. Album za mlade klaviriste / F. Schubert. - Knjaževac : Nota, 1976. - 20 str.

28. Impromptus ; Moments musicaux : für Klavier zu zwei Händen / Franz Schubert ; herausgegeben von Max Pauer. - Leipzig : Breitkopf und Härtel, 1977. - 91 str. - (Edition Breitkopf ; 4228)
29. Konzertstück D-Dur : für Violine und Orchester / Franz Schubert ; Ausgabe für Violine und Klavier von Friedrich Hermann. - Leipzig : Breitkopf und Härtel, 1977. - 17 str. - (Edition Breitkopf ; 2146)
30. Werke für Klavier zu zwei Händen. Bd. 1, Sonaten I / Franz Schubert ; herausgegeben von Max Pauer. - Leipzig : Breitkopf und Härtel, 1977. - 120 str. - (Edition Breitkopf ; 4221)

Шубертова родна кућа

31. Werke für Klavier zu zwei Händen. Bd. 2, Sonaten II / Franz Schubert ; herausgegeben von Max Pauer. - Leipzig : Breitkopf und Härtel, 1977. - 121-240 str. - (Edition Breitkopf ; 4222)
32. Werke für Klavier zu zwei Händen. Bd. 4, Fantasien, Impromptus, Moments musicaux / Franz Schubert ; herausgegeben von Max Pauer. - Leipzig : Breitkopf und Härtel, 1977. - 153 str. - (Edition Breitkopf ; 4224)
33. Werke für Klavier zu zwei Händen. Bd. 5, Tänze I / Franz Schubert ; herausgegeben von Max Pauer. - Leipzig : Breitkopf & Härtel, 1977. - 91 str. - (Edition Breitkopf ; 4225)

34. Werke für Klavier zu zwei Händen. Bd. 6, Tänze II / Franz Schubert ; herausgegeben von Max Pauer. - Leipzig : Breitkopf & Härtel, 1977. - 98 str. - (Edition Breitkopf ; 4226)
35. Werke für Klavier zu zwei Händen. Bd. 7, Kleinere Stücke / Franz Schubert ; herausgegeben von Max Pauer. - Leipzig : Breitkopf & Härtel, 1977. - 85 str. - (Edition Breitkopf ; 4227)
36. Ave Maria / F. Schubert. - Najlepše klasične klavirske skladbe I. - Ljubljana : Peter Amalietti, 1990. - 20-21 str. - (Zbirka Svet glasbe)
37. Зимско путовање : циклус песама на стихове Вилхелма Милера : за високи глас и клавир / Франц Шуберт ; препев Миодраг Милановић. - Нови Сад : Српско народно позориште, 1977. - 84 стр.

ЛИТЕРАТУРА

38. Franz Schubert : der Mensch und sein Werk / Heinrich Werlé. - [Leipzig] : Gauverlag Bayreuth, [s. a.] - 398 str.
39. "Schwammerl" : ein Schubert-Roman / von Rud. Hans Bartsch. - Leipzig : L. Staackmann, 1912. - 308 str.
40. A német romantizmus dalnokai : Schubert, Schumann, Heine / írta Balás Márton. - A Torontálvármegyei Magyar Közművelődési Egyesület Évkönyve, Nagybecskerek, 1914, knj 6, str. 65-81.
41. Franz Schubert / von A. Niggli. - Leipzig : Ph. Reclam jun., 1925. - 133 str. - (Reclams Universal Bibliothek ; Nr. 2521. Musiker-Biographien ; Bd. 10)
42. Franz Schubert : sein Leben und sein Werk / von Oscar Bie. - Berlin : Verlag Ullstein, 1925. - 161 str. - (Deutsche Lebensbilder)
43. Franz Schubert : ein deutsches Musikerleben / von Paul Bülow. - Frankfurt a. M. : Moritz Diesterweg, 1928. - 33 str. - (Kranz-Bücherei : H. 161)

44. Franz Schubert : mit Abbildungen, Handschrift- und Notenproben / von Paul Stefan. - Berlin : Volksverband der Bücherfreunde, 1928. - 254 str.
45. Franz Schubert / von Walther Vetter. - Postdam : Akademische Verlagsgesellschaft Athenaion, 1934. - 160 str. - (Die grossen Meister de Musik)
46. Franz Schubert : der Mensch und sein Werk / Heinrich Werlé. - Berlin : Franz Eher, 1941. - 398 str. - (Deutsche Kulturbuchreihe)
47. Franz Peter Schubert / by William Glock. - Lives of the great composers. Vol. 2, Beethoven and the romantics / edited by A.L. Bacharach. - London ; New York : Penguin Books, 1947. - 153-180 str. (Pelican books ; A 91)

48. Franz Schubert : the man and his circle / Newman Flower. - 2nd ed. - London ; Toronto ; Melbourne ; Sydney ; Wellington : Cassell & Company Limited, 1949. - 262 str.
49. Schubert / Alfred Einstein ; translated by David Ascoli. - London : Cassell & Company, 1951. - 391 str.
50. Popijevka i njeni majstori Schubert i Schumann / Nenad Turkalj. - Zagreb : Muzička naklada, 1953. - 51 str. - (Biblioteka "Muzika i mi")

51. Франц Шуберт као музички лиричар. - Музичке студије и чланци. књ. 3 / Милоје Милојевић. - Београд : [б. и.], 1953. - Стр. 60-68.
52. Schubert / Marcel Schneider. - Paris : Seuil, [1958]. - 191 str. - (Collections Microcosme. Solfèges ; 4)
53. Франц Шуберт : жизненный путь / Гарри Гольдшмидт. - Москва : Государственное музыкальное издательство, 1960. - 439 стр.
54. Шуберт / Б. Креимев. - Москва : Молодая гвардия, 1964. - 300 стр. - (Жизнь замечательных людей, серия биографий ; Вып. 18)
55. La vie de Schubert / présentation de Françoise d'Eaubonne ; "Schubert musicien" par Michel - R. Hofmann. - Paris : Éditions du Sud, 1965. - 236 str.
56. Borostyán : Schubert életének regénye / Ambrózy Ágoston. - 3. kiad. - Budapest : zeneműkiadó Vállalat, 1965. - 764 str.
57. Schubert: nedokončana simfonija / Pierre Bourtembourg. - Maribor : Založba Obzorja, 1966. - 326 str.
58. Schubert : die Erinnerungen seiner Freunde / gesammelt und herausgegeben von Otto Erich Deutsch. - Leipzig : Breitkopf & Härtel, 1966. - 588 str.
59. Schubert-Studien : Festgabe der Österreichischen Akademie der Wissenschaften zum Schubert - Jahr 1978 / herausgegeben von Franz Grasberger, Othmar Wessely. - Wien : Verlag der österreichischen Akademie der Wissenschaften, 1978. - 298 str. - (Sitzungsberichte ; 341 Bd. ; Veröffentlichungen der Kommission für Musikforschung ; Heft 19)
60. Franz Schubert : osobnost' a jej vzťah k Želiezovciam / Zdenko Nováček. - Bratislava : Obzor, 1979. - 69 str.

ФРАНЦ ШУБЕРТ

1797 - 1828

Издавач

Библиотека Матице српске

Нови Сад

Матице српске 1

Уредник

Миро Вуксановић

АУТОРИ КАТАЛОГА

Ксенија Светличић и Адриене Пинтер

ПРИПРЕМА

Тихомир Светличић

ТИРАЖ

110 примерака